

Nr 215.

Av herr **Bergman**, *angående utredning rörande lämpligaste sättet att motverka dryckesseden i Sverige.*

Det vore i hög grad inkorrekt att påstå, att det nuvarande, för Sverige egendomliga systemet för handel med alkoholhaltiga drycker tillhör de nationella institutioner, vilka omfattas med särskild kärlek av befolkningen. Betydligt riktigare vore att beteckna det som uttryck för en minoritetsdiktatur, som några tilltagsna politiker lyckades påtvinga svenska folket i ett av representationens svaga ögonblick anno 1917. Den otvivelaktiga förbudsmajoritet, som för 15 à 20 år sedan fanns här i landet såsom resultat av en sällsynt kraftig och allestädes utbredd nykterhetsrörelse, skrämde upp förbudets motståndare och kastade dem mot deras vilja i armarna på den företagsamme nykterhets- och finanspolitiker, som skapade det nuvarande systemet, i vilket de sågo den enda räddningen från det hotande förbudet. Spekulationen borde och skulle ha misslyckats, om förbudsrelsens dåvarande politiska ledare i den svenska riksdagen varit situationen vuxna. Men de begingo det ödesdigra misstaget att sluta ett nykterhetspolitiskt förbund med sin farligaste motståndare, vilken underbart nog lyckades intala dem, att hans system skulle avskaffa, som han vid ett tillfälle i sin utomordentliga sangvinism yttrade sig, "kanske nio tiondelar av dryckenskapen i landet" och bana den farbaraste vägen för ett blivande totalförbud. Naturligtvis har intet av dessa löften uppfyllts, icke ens det första, som måhända dock var allvarligt menat. Det vore orätt att förneka, att både konsumtion och sociala skadeverkningar avsevärt nedgått, men det märkliga är, att samma glädjande företeelse kan iakttagas även i andra länder, där intet sådant individuellt kontrollsystem infiltrats i lagstiftningen; påtagliga exempel har man i Danmark och England, för att icke tala om förbudsländerna. Det är icke min mening att begå någon orättvisa mot systemet, som jämte sina opsykologiska och högst odemokratiska vidunderligheter givetvis även har vissa goda sidor. Dessa dess goda sidor — av vilka de viktigaste äro avstängningen av notoriska alkoholister samt begränsningen av kvantiteterna, som utlämnas — böra givetvis på lämpligt sätt bevaras, men i övrigt synes det vara högt på tiden, efter ett decenniums erfarenheter, att anställa en allvarlig undersökning, huruvida systemet icke bör med lärdomar hämtade från andra länder och från erfarenheterna i vårt eget land underkastas en revision i syfte

att nå bättre nykterhetsresultat och mera tillfredsställande anordningar än de nuvarande. Den stat i staten, som den vittförgrenade, halvprivata alkoholbyråkratien utgör, t. ex. allt annat än tilltalande och strider mot svenska traditioner.

Jag tillåter mig föreslå,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående verkningarna i konsumtionssänkande och nykterhetsfrämjande riktning av de försäljningssystem för alkoholhaltiga drycker, som praktiseras i Danmark och England samt förbudssystemet i Förenta staterna, ävensom angående ändamålsenligheten av det nuvarande svenska systemet, i syfte att utröna lämpligaste sättet att i vårt land på verksammare sätt än hittills motverka dryckesseden;

och att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga resultatet av denna utredning.

Stockholm den 21 januari 1928.

J. Bergman.